

2. LUOKKA

Media ja hyvinvointi

Tehtävien tarkoituksena on oppilaan mediantaitojen vahvistaminen.

Välineet: Nettikysymysliuskoja leikattuna sivulta 3, paperia ja kyniä.

Aloitus: RIKKINÄINEN PUHELIN

Asetutaan ringiin. Opettaja kuiskaa lauseen vieressään olevan oppilaan korvaan, esimerkiksi ”Tänään puhutaan netin pelisäännöistä”. Oppilas kuiskaa lauseen seuraavalle ja näin edetään, kunnes viesti on kulkenut koko ringin läpi. Viimeinen sanoo lauseen ääneen. Pysykö viesti samana, vai miten se muuttui matkan varrella? Rikkinäinen puhelin -leikki toimii keskustelun virittäjänä. Keskustellaan yhdessä, kuinka asioita ei aina kuulla tai ymmärretä oikein. Erityisesti netissä väärinymmärryksen mahdollisuus korostuu.

Pohditaan yhdessä vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Voiko minkä tahansa viestin lähettää puhelimella eteenpäin?
- Jos lähettää viestin puhelimella eteenpäin, kenelle viestin voi lähettää?
- Mitä pitäisi tehdä, jos saa pilaviestin tai ikävän kuvan?
- Miltä ikävän viestin saaminen voi tuntua?

Työskentely: NETINKÄYTÖN PELISÄÄNNÖT

Oppilaat jaetaan 3–4 oppilaan ryhmiin. Opettaja jakaa jokaiselle ryhmälle 2–3 nettikysymysliuskaa ja paperin. Oppilaat keskustelevali nettikysymysliuskoissa olevista kysymyksistä ja keksivät niiden pohjalta 2–3 netinkäytön pelisääntöä. Pelisäännöt kirjoitetaan paperille. Ryhmät lukevat keksimänsä säännöt kaikille, ja niistä kootaan koko luokan yhteiset netinkäytön pelisäännöt, jotka kirjoitetaan isolle paperille. Jokainen voi käydä allekirjoittamassa säännöt omalla etunimellään tai vaikka sormenjäljellään. Keskustellaan siitä, että netissä pitää noudattaa yhdessä sovittuja pelisääntöjä aivan kuten liikenteessä on noudatettava liikennesääntöjä. Yhteiset pelisäännöt vähentävät netissä olevia kurjia asioita. Kun kaikki noudattavat pelisääntöjä, netissä on kiva olla.

HUOMIO Opettaja kertoo oppilaille, miten toimia, jos he kohtaavat netissä ikäviä aikuisia, jotka eivät osaa käyttäytyä sääntöjen mukaan. Nämä aikuiset voivat huijata, puhua outoja ja esittää lapsia. Ohjeet kannattaa heijastaa näkyviin sivulta neljä.

- Sulje laite tai sovellus.
- Kerro turvalliselle aikuiselle.
- Säilytä viestit, kuvat tai videot ruutukaappauksella.
- Estä henkilön yhteydenotot puhelimen ja somen asetuksista.

- Ilmianna henkilö sivuston tai sovelluksen ylläpidolle.
- Ota aikuisen kanssa tarvittaessa yhteyttä poliisiin.

Lopetus: MINÄ MEDIASSA -jumppa

Pyydetään oppilaita ottamaan riittävästi tilaa itselleen. Opettaja luettelee seuraavia väittämiä. Jos väittämä pitää oppilaan kohdalla paikkansa, hän toimii väittämän ohjeen mukaan. Lopuksi oppilaat voivat keksiä väittämiä ja liikkeitä yhdessä lisää!

VÄITTÄMÄT

- Se, joka haluaa olla netissä kiva kaveri, tekee kolme kyykkyhyppyä.
- Se, joka tykkää, kun muut ovat netissä kilttejä, pyörii kolme kertaa ympäri.
- Se, joka ei kommentoi ikävästi netissä, koskettaa ”pää, olka, peppu, varpaat”.
- Se, joka kertoo pelottavista videoista tai kuvista aikuiselle, nostaa molemmat kädet kohti kattoa.
- Se, joka noudattaa ikärajoja, heiluttaa käsiä.
- Se, joka huomioi toiset netissä, hyppii paikalla kierroksen ympäri.
- Se, joka ei jätä kaveria pulaan netissä, piirtää käsillä ison sydämen.
- Se, joka ei kerro omia salasanoja kellekään netissä, nostaa peukut pystyyn.
- Se, joka aikoo pyytää aikuisen apua netin käytössä, nyökkää

Lähde Turvallinen Oulu - Tunne- ja turvataitokasvatus - Luokka-asteet 1–2.

NETTIKYSYMYKSET

Millaisia sääntöjä teillä on kotona kännykän ja netin käytölle?
Mitä netissä toimiessa tulee muistaa?
Mitä tietoja itsestä ei saa kertoa netissä?
Miten kiva kaveri toimii netissä, peleissä ja kännykän kanssa?
Miten voi olla ystävällinen netissä?
Saako netissä kiusata?
Minkälainen on hyvä ja sopiva kuva nettiin?
Mitä tulee muistaa, jos haluaa ottaa toisesta kuvia?
Mitä teet, jos näkemäsi sivusto, kuva, video tai peli pelottaa, järkyttää tai inhottaa sinua?
Mitä teet, jos outo tyyppi ottaa sinuun yhteyttä netissä tai puhelimella?
Mistä tiedät, että olet pelannut tai viettänyt liikaa aikaa medialaitteella?

Jos joku rikkoo netin sääntöjä...

- Sulje laite tai sovellus.
- Kerro turvalliselle aikuiselle.
- Säilytä viestit, kuvat tai videot ruutukaappauksella.
- Estä henkilön yhteydenotot puhelimen ja somen asetuksista.
- Ilmianna henkilö sivuston tai sovelluksen ylläpidolle.
- Ota aikuisen kanssa tarvittaessa yhteyttä poliisiin